

Od chaosu do ładu

czyli

DZIAŁKA PO BUDOWIE

Po zakończeniu budowy przychodzi pora na zagospodarowanie terenu działki. Przyjmujemy, że projekty ukształtowania terenu, dróg i zieleni zostały szczegółowo opracowane; działka jest już docelowo ogrodzona; wszystkie podstawowe instalacje są wykonane i podłączone.

Opracowanie: Maria Wojtan

Jeżeli wśród podstawowych instalacji nie znalazły się urządzenia służące do nawadniania gleby i oświetlenia ogrodu – należy je wykonać przed właściwymi robotami ogrodniczymi. Prawidłowa kolejność prac w dużym stopniu zależy od konkretnych warunków, ale przy ustalaniu następstwa robót terenowych zawsze trzeba pamiętać, by wykonując jedną pracę nie zniszczyć poprzedniej. Mając to na uwadze, wcześniej robimy np. placzyk wycieczkowy, oczko wodne, piaskownicę – niż trawniki czy rabaty.

Drzewa i krzewy przeznaczone do usunięcia trzeba wykarczować – dokładnie wybierając korzenie. Zapobiegnie to wyrastaniu z nich tzw. odrostów, które mogą stać się uciążliwe w ogrodzie. Na podstawie projektu technicznego i ewentualnie rysunków pomocniczych wykonanych zgodnie z określonymi pomiarami – wyznaczamy w terenie istotne punkty zaznaczając je palikami. Mając umiejscowione poszczególne elementy zagospodarowania przestrzeni można przystąpić do wyznaczania projektowanych wysokości. Porównanie faktycznej wysokości poszczególnych miejsc w terenie z projektowaną – pozwoli na wyznaczenie

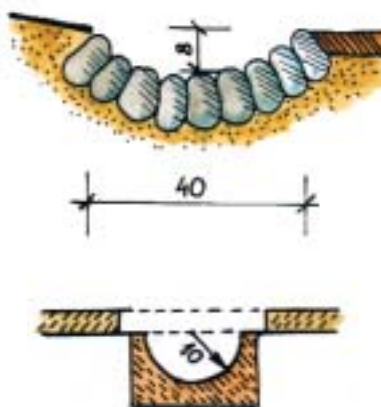
tych z nadmiarem i z niedoborem ziemi – czyli określenie wykopów i nasypów.

Projekt ukształtowania terenu ustala jego ogólną konfigurację przez określenie:

- wysokości poszczególnych części terenu;
- poziomu posadowienia obiektów;
- kierunku i procentowej wielkości spadków podłużnych i poprzecznych;
- przemieszczania mas ziemnych (dotyczy wykopów i niwelacji terenu).

Ukształtowanie terenu musi zapewnić powierzchniowe spływanie we właściwych kierunkach wody pochodzącej z opadów i odprowadzenie jej nadmiaru do urządzeń ujmujących wodę lub na tereny wymagające nawodnienia. Czasami zachodzi potrzeba wykonania cieków **1**, które mogą być zrobione z kamienia, lub z prefabrykatów betonowych. Można też zastosować dostępne na rynku korytka odpływowe z azurowym metalowym przykryciem. Najprostszym ciekiem gruntowym może być płytki rowek. Stopień trudności w wykonaniu ukształtowania terenu uzależniony jest przede wszystkim od warunków naturalnych, np. działka na

Teren działki po budowie, nawet prowadzonej przez bardzo starannych wykonawców, wymaga prac porządkowych – usunięcia resztek materiałów budowlanych, wielu odpadków i zanieczyszczeń. Należy zasypać wszystkie doły i większe nierówności terenu, usunąć różne słupy oraz prowizoryczne urządzenia służące budowie.

1 Ogrodowe ciek

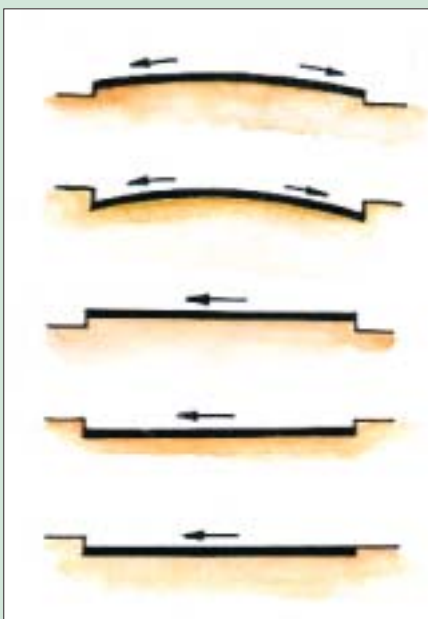
pochyłości jest trudniejsza do prawidłowego uformowania, niż działka usytuowana na terenie płaskim 2. Bardzo istotną sprawą jest też przepuszczalność gruntu. Błędy popełnione przy ukształtowaniu terenu mogą prowadzić do zalewania budynków, dróg lub chodników - co może być nie tylko kłopotliwe, lecz często też niebezpieczne.

Po ukształtowaniu terenu można przystąpić do **wytyczenia i budowy**. Projekt techniczny precyzuje: lokalizację traktów, ich wymiary i konstrukcję, określa spadki podłużne i poprzeczne, a także materiały przewidziane na poszczególne warstwy podbudowy i nawierzchnię. Obecnie, gdy dostępność materiałów drogowych jest powszechna, a różnorodność produktów i gama kolorów np. kostki betonowej - ogromna, problemem staje się podjęcie decyzji - co wybrać. Jak zawsze - bardzo ważne jest staranne wykonanie robót, co łącznie z zastosowaniem materiałów o dobrej jakości - pozwoli na uzyskanie trwałych i estetycznych dróg.

Placówki ogrodowe, murki, schody, oczko wodne i inne zaplanowane urządzenia terenowe powinny być wykonane i zamontowane wcześniej, niż powstaną dojścia i ścieżki ogrodowe, z uwagi na to, że transport materiałów lub ciężkich elementów mógłby zniszczyć nieumocnione, lekkie nawierzchnie.

Przed rozpoczęciem robót ogrodnich musimy uświadomić sobie, że

2 Formowanie spadków

3 Mapa stref klimatycznych

właściwy rozwój a nawet życie roślin zależą od warunków glebowo-klimatycznych. Obszar Polski został podzielony na 5 stref klimatycznych ze względu na głębokość przemarzania gruntu i niskie temperatury 3.

W najcieplejszym rejonie I można uprawiać rośliny najbardziej wrażliwe na mróz, w II - wrażliwe, w III - średnio wrażliwe, w IV - odporne na mróz, w V - wytrzymałe - najbardziej odporne. Istotnymi elementami klimatu są występujące na danym obszarze wiatry i nasłonecznienie terenu. Jeżeli teren jest zbyt zacieniony - wiele gatunków roślin nie znajdzie warunków do dobrego rozwoju, inne zaś źle rosną przy silnym nasłonecznieniu.

Podobnie jest z wymaganiami w stosunku do gleby - niektóre gatunki są tolerancyjne i mogą rosnąć w różnych warunkach, inne wymagają np. tylko gleb żywnych, lub bardzo przepuszczalnych, bądź cięższych - wilgotnych.

O ile nasz wpływ na warunki klimatyczne jest niewielki - możemy tylko, stosując różne osłony, m.in. żywopłoty zadbać o korzystny mikroklimat działki, o tyle możemy i powinniśmy **poprawić jakość gleby**. W tym celu należy ocenić jakość i rodzaj gleby na działce. Jeżeli jest ona zbyt ciężka - gliniasta, można jej

strukturę poprawić stosując domieszkę piasku, ziemię ubogą w składniki pokarmowe należy użyźnić przez dodatek kompostu. Bardzo dobrym sposobem poprawy jakości i struktury gleby jest uprawa roślin motylkowych - wysiew wiosną, przekopanie jesienią. Sposób ten jednak nie zawsze można zastosować, oznacza bowiem odsunięcie w czasie urządzania ogrodu - o jeden sezon wegetacyjny. Jest to więc metoda dla wyjątkowo ciepłych. Staranna uprawa, użyźnienie i odchwaszczenie gleby to bardzo ważne działania dla przyszłości ogrodu. Warto ten trud ponieść, gdyż zapewni bujny rozwój wysianych i posadzonych roślin oraz oszczędzi kłopotów przy późniejszej pielęgnacji.

Teren ogrodu powinien zostać spulchniony - na małych fragmentach będzie to przekopanie, na większych - uprawa mechaniczna. Następnie należy rozłożyć warstwę ziemi żyznej - wykorzystujemy ziemię zebraną przed rozpoczęciem budowy i, jeśli należy zwiększyć jej ilość, dowozimy z zewnątrz. W miarę potrzeby stosuje się użyźniające materiały organiczne i/lub mineralne. Przekopanie i użyźnienie zapewni roślinom dobre warunki: dostatek pokarmu, właściwą gruzelkową strukturę gleby i przepuszczalność (korzenie roślin potrzebują tlenu).

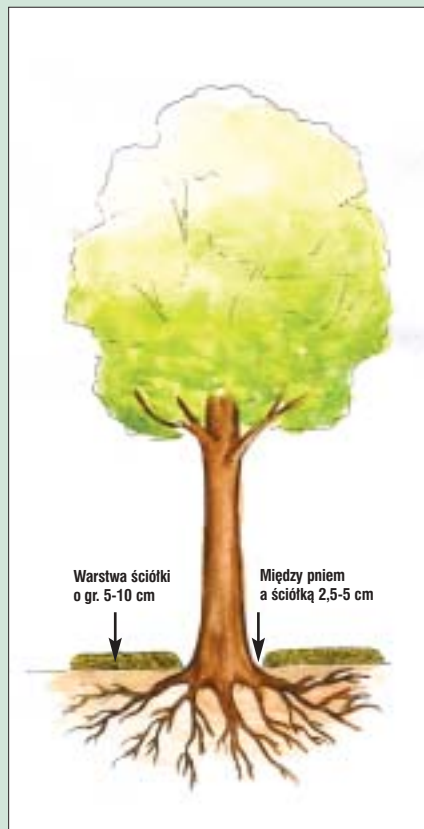
Po przekopaniu glebę należy równo zagabić. Można już przystąpić do siewu i sadzenia roślin.

Trawniki zajmują znaczne powierzchnie stanowiąc znakomite tło dla kwiatów i roślin drzewiastych, mogą być także miejscem wypoczynku. Aby trawnik spełnił oczekiwania i stał się gęstym, równym, zielonym dywanem niezbędne jest, prócz odpowiedniej uprawy gleby – dobranie gatunków traw dostosowanych do warunków glebowo-klimatycznych; najczęściej są to różne mieszanki nasion traw z domieszką innych roślin.

Termin wysiewu to zwykle okres kwiecień - wrzesień. Przeciętnie wysiewa się 2 g nasion na 1 m². Dobrze jest stosować siew w dwóch, krzyżujących się kierunkach, następnie nasiona traw należy delikatnie przemieszać z ziemią przy pomocy grabi lub tzw. kolczatki. Na dużych powierzchniach można stosować wałowanie lekkim walcem, na małych - przyciskanie gleby deszczkami przytwierdzonymi do obuwia. Zabiegi te mają zapobiegać zwiewaniu nasion przez wiatr, zjadaniu przez ptaki i umożliwić im wykorzystanie

wilgoci zawartej w glebie. Pielęgnacja trawników polega na koszeniu, podlewaniu, odchwaszczaniu i nawożeniu. Pierwsze koszenie wykonuje się, gdy trawa osiągnie wysokość 7-10 cm. Można też ułożyć gotowe trawniki z rolki lub płyty darni, co nie zwalnia nas z obowiązku starannego przygotowania gleby.

Kupując **drzewa i krzewy** przewidziane do posadzenia zgodnie z projektem zieleni trzeba bardzo dokładnie obejrzeć każdy egzemplarz, sprawdzić stan korzeni, pnia i korony, sprawdzić czy nie ma śladów żerowania szkodników, mówiąc krótko - czy roślina jest zdrowa i prawidłowo uformowana. Można kupować rośliny z odsłoniętymi korzeniami lub w pojemnikach - w każdym przypadku ważna jest jakość i zdrowotność. Rośliny liściaste bez pojemników należy sadzić w okresie spoczynku, gdy są bezlistne - na jesieni lub wiosną od połowy marca do połowy kwietnia. Zdrowe okazy uprawiane w szkółce w pojemnikach można w zasadzie sadzić przez cały rok, choć lepiej nie robić tego w pełni lata. Rośliny zimozielone najlepiej sadzić od po-

4 Sadzenie drzew

BRAK REKLAMY

czątku września do połowy października, lub w kwietniu. Rośliny iglaste najlepiej sadzić po wystąpieniu objawów rozpoczęcia wegetacji - gdy pojawią się młode przyrosty.

Gdy zakupimy już drzewa oraz krzewy odpowiedniej jakości i we właściwym terminie zamierzamy je posadzić, trzeba pamiętać o kilku sprawach. Krzewy, zwłaszcza małe, mogą być sadzone przez jedną osobę, drzewa powinny być sadzone przez 2 osoby **4**). Najpierw należy przygotować dołki odpowiedniej głębokości, a zwłaszcza szerokości, która umożliwi swobodne rozłożenie korzeni. Ważną sprawą jest umieszczenie roślin na właściwej głębokości, tzn. tak by nasada pnia, czyli szyjka korzeniowa znalazła się na linii ziemi. Jeżeli drzewko ma bryłę korzeniową owiniętą w jutę, to po jego ustawieniu w dołku w pozycji pionowej i wypełnieniu 1/3 głębokości dołu ziemią oraz ubiciu - należy przeciąć sznury na górnej części opakowania bryły, następnie rozsunąć jutę i ostrożnie rozluźnić powierzchnię bryły. Gdy sadzone jest drzewko uprawiane w pojemniku - nale-

ży rozciąć bok pojemnika i ostrożnie go usunąć.

Następnie trzeba wypełnić ziemią pozostałą część dołu ubijając i zamulając wodą. W przypadku sadzenia drzewek z gołymi korzeniami, na dnie dołka należy usypać kopczyk z żyznej ziemi. Jedna osoba trzyma drzewko i umieszcza je w dołku, druga rozkłada korzenie na kopczyku, tak by nie były zawinięte, a następnie przysypuje ziemią. Osoba trzymająca lekko potrząsa drzewkiem, by ziemia dotarła między korzenie. Po wypełnieniu dołka do połowy należy lekko udeptać ziemię i dopełnić dołek ziemią wybraną z jego dna. Po wypełnieniu trzeba ponownie udeptać, potem powierzchnię ziemi lekko spulchnić i uformować wokół pnia tzw. miskę, a następnie obficie podlać.

Według obecnych poglądów palikowanie drzew w ogrodach jest zalecane głównie tam, gdzie wieją silne wiatry lub gdy można uszkodzić je kosiarką. Zalecane jest stosowanie dwóch paliaków oraz wiązań z szerokiej, elastycznej taśmy.

W ogrodzie mogą znaleźć się miejsca, po których nie zamierzamy chodzić lub takie, na których trudno założyć i pielęgnować trawniki np. strome zbocza skarp, tam można zastosować rośliny

BRAK REKLAMY

okrywowe, czyli rozesłane pnącza, płożące się po ziemi odpowiednio dobrane krzewy, a także różne niskie krzewinki i byliny.

Gdy w ogrodzie rosną już drzewa i krzewy, sadzimy pnącza przy pergolach lub przy balustradzie tarasu i przychodzi pora na ukwiecenie ogrodu - sadzenie różnych grup bylin, w tym bylin skalnych, wodnych a także sadzenie kwiatów jednorocznych i dwuletnich w gruncie i w pojemnikach. Te rośliny sezonowe dają w krótkim czasie efekty barwne i sprawiają, że ogród już cieszy.

Warto pamiętać, że wiele roślin można hodować w pojemnikach **5**. Co prawda większość z nich należy zabierać na zimę do piwnicy lub garażu, ale za to w ciągu sezonu stanowią efektowną „przenośną” dekorację.

Rysunki: Magdalena Król

5 Do pojemników nadaje się m.in. begonia

BRAK REKLAMY